

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 57 0 Ps 122269 21 Rev
Dana, 05.04.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P. d.o.o. T., koga zastupa Lj.B.-P., advokat iz B., protiv tužene A.b. a.d. B., koga zastupa S.D., advokat iz B., radi sticanja bez osnova, vrijednost spora 97.695,35 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv rješenja Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 122269 19 Pž od 28.12.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 05.04.2022. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukida se rješenje Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 122269 19 Pž od 28.12.2020. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 122269 17 Ps od 09.10.2019. godine obavezana je tužena da isplati tužitelju na ime sticanja bez osnova na ime razlike između uplata tužitelja i anuiteta kredita po Ugovoru o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom u CHF broj ... od 19.06.2006. godine na ime glavnog duga iznos od 14.571,91 KM i na ime razlike između uplata tužitelja i anuiteta kredita po Ugovoru o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom u CHF broj ... od 19.06.2006. godine na ime glavnog duga iznos od 80.818,79 KM, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 11.237,76 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 09.10.2019. godine do isplate. Odbijen je preostali dio zahtjeva tužitelja koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa.

Drugostepenim rješenjem Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 122269 19 Pž od 28.12.2020. godine žalba tužene je usvojena, prvostepena presuda je u pobijanom dosuđujućem dijelu (stav I i II izreke) ukinuta i tužba odbačena, te je obavezan tužitelj da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 15.593,45 KM sa zakonskom kamatom od dana presuđenja do isplate, a odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepeno rješenje, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijano rješenje preinači i potvrdi prvostepena presuda.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tužena isplati iznos od 97.695,35 KM po osnovu sticanja bez osnova, na ime razlike između uplata tužitelja i anuiteta kredita po dva ugovora o dugoročnom kreditu sa valutnom klauzulom u CHF zajedno sa dospjelim obračunatom kamatom.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da su parnične stranke zaključile ugovor o dugoročnom kreditu broj ... od 19.06.2006. godine sa kamatom od 6% na dan potpisivanja ugovora, a koja se sastoji od (šestomjesečni libor CHF na dan potpisivanja ugovora zaokruže na slijedeću veću četvrtinu koji iznosi 1,75% plus marža 4,25%) godišnji/mjesečni obračun kamata u toku korišćenja u visini redovne (libor fiksiran na 31.12. i 30.06 za cijeli šestomjesečni period zaokružen na slijedeću veću četvrtinu), sa rokom otplate od 10 godina u 120 mjesečnih anuiteta, s tim da prvi anuitet dopijeva 01.08.2006. godine, da je članom 13. ugovora određeno da je banka ovlašćena u slučaju promjene situacije na tržištu od dana izračunavanja kredita izvršiti promjenu kamatne stope u skladu sa odlukom o kamatnim stopama banke i da je banka ovlašćena izvršiti konverziju obaveze izražene u KM po ovom ugovoru u CHF u skladu sa važećim tržišnim kursom na dan plasmana kredita, da će se povrat kredita vršiti prema otplatnom planu kredita sačinjenog u CHF, koji je sastavni dio ovog ugovora i to u protivvrijednosti u KM, konvertovanjem obaveze prema važećem tržišnom kursu na dan povrata anuiteta, s čim se tužitelj saglasio; da su pod istim uslovima zaključili i ugovor o dugoročnom kreditu broj ... od 19.06.2006. godine u iznosu od 600.000,00 KM; da je tužitelj prije ugovorenog roka u septembru 2014. godine u cjelosti otplatio oba kredita; da je tužitelj protiv tužene dana 14.04.2016. godine podnio tužbu Okružnom privrednom sudu u Banjaluci pod brojem 57 0 Ps 118429 16 Ps, kojom je zahtjevao da sud donese presudu kojom će se obavezati tužena da mu na ime neosnovanog bogaćenja isplati iznos od 50.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 01.06.2006. godine do isplate, po kojoj je Okružni privredni sud u Banjaluci dana 20.05.2016. godine donio presudu zbog propuštanja kojom je u cjelini usvojio tužbeni zahtjev, da je ta presuda potvrđena presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci od 19.01.2017. godine i da je tužena dana 02.11.2017. godine izvršila uplatu po pravosnažnoj sudskoj presudi 57 0 Ps 118429 16 Pž iznosa od 50.000,00 KM na ime glavnog duga i iznosa od 50.000,00 KM na ime zatezne kamate; da je vještak finansijske struke Č.S. utvrdio koliko je tužitelj ukupno izvršio uplata po oba kredita i šta sve ulazi u strukturu izvršene otplate tako da je utvrdio da je tužitelj po kreditu broj ... od 19.6.2006. godine uplatio više iznos od 33.753,12 KM (na glavni dug razlika iznosi 16.876,56 KM i po osnovu zakonskih kamata isti iznos od 16.876,56 KM), te da je po kreditu broj ... od 19.6.2006. godine uplatio više iznos od 161.637,58 KM (po osnovu glavnog duga razlika iznosi 80.818,79 KM i po osnovu zakonskih kamata isti iznos od 80.818,79 KM); da se tužitelj obraćao tuženoj sa zahtjevom da se dostave podaci koliko su iznosile kursne razlike kako bi se utvrdila pravilnost visine anuiteta i njihova usklađenost sa tržišnom vrijednošću LIBOR-a u periodu od zaključenja ugovora do dana isplate i da je tužena na ove dopise odgovarala da je visina anuiteta pravilno obračunata u svemu prema uslovima iz zaključenih ugovora i uz saglasnost tužitelja na promjenjivu kamatnu stopu a prema odlukama banke.

Polazeći od naprijed navedenih činjeničnih utvrđenja prvostepeni sud je tužbeni zahtjev usvojio kao u izreci prvostepene presude uz obrazloženje da je na osnovu nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke utvrđeno da tuženi nije vršio usklađivanje kamatne stope sa kretanjem referentne kamatne stope LIBOR-a u periodu od zaključenja ugovora do 04.09.2014. godine kada je izvršena prijevremena otplata kredita tj. da nije mijenjao kamatnu

stopu u skladu sa kretanjem 6-mjesečnog LIBOR-a u tom periodu zaključujući da tužena nije imala zakonski osnov za naplatu iznosa koji je utvrdio vještak kao iznos koji tužitelj nije trebao da plati, te da je on prešao u imovinu tužene bez postojanja pravnog osnova u smislu odredbe iz člana 210. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 3/96, 39/03, 74/04), zbog čega je tuženu obavezao da vrati taj iznos otplaćenog kredita tužitelju.

Odlučujući o žalbi tužene, izjavljenoj protiv prvostepene odluke, drugostepeni sud je našao da su pravilna činjenična utvrđenja, ali ne i pravni zaključci prvostepenog suda, pa je žalbu usvojio, ukinuo prvostepenu presudu i tužbu odbacio, uz obrazloženje da je osnovan prigovor tužene da je o istom zahtjevu tužitelja pravosnažno presuđeno.

Revizijom se osnovano ističe da je osporeno rješenje drugostepenog suda zahvaćeno povredama odredaba parničnog postupka, koje su bile od uticaja na njegovu zakonitost i pravilnost.

Prema odredbi člana 196. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravosnažna (stav 1.) i sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi da li je stvar pravosnažno presuđena i odbaciće tužbu ako utvrdi da je parnica pokrenuta o zahtjevu o kojem je već pravosnažno odlučeno (stav 2.).

Pravilno drugostepeni sud u pobijanoj presudi navodi da je za postojanje pravosnažno presuđene stvari potrebno ispunjenje tri uslova, da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet činjeničnog osnova i identitet zahtjeva.

U konkretnom slučaju nesporno je da u predmetnoj parnici i u ranije vođenoj parnici kod istog prvostepenog suda pod brojem 57 0 Ps 118429 16 Ps postoji identitet stranaka u istoj ulozi i identitet činjeničnog osnova. Međutim, osnovano revident ističe da je pogrešan stav drugostepenog suda u pobijanoj odluci da u ta dva postupka postoji identitet tužbenog zahtjeva.

Naime, pitanje identiteta tužbenog zahtjeva zavisi od njegove strukture. Imajući u vidu da se zahtjev sastoji od činjenica i pravne posljedice koju tužitelj iz njih izvodi, identitet zahtjeva je promijenjen ako je izmijenjen bilo koji od ta dva elementa.

Revident osnovano ističe da je na istom činjeničnom osnovu u ranijoj parnici zahtijevao isplatu iznosa od 50.000,00 KM sa pripadajućom kamatom, a da je u predmetnoj parnici u skladu sa nalazom vještaka zahtijevao veći iznos duga, te da slijedom toga ne postoji identitet ta dva zahtjeva.

Kod takvog stanja stvari, pobijana drugostepena odluka je zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 196. u vezi sa članom 209. ZPP, koja je bila od uticaja na njenu zakonitost i pravilnost, pa se u reviziji osnovano ukazuje da je drugostepeni sud počinio povredu odredaba parničnog postupka koja osporenu drugostepenu odluku čini nezakonitom.

Stoga je na osnovu odredbe člana 249. stav 1. ZPP, drugostepena odluka ukinuta i predmet vraćen tom sudu na ponovno suđenje.

U nastavku postupka, drugostepeni sud će otkloniti nedostatke na koje je ukazano u ovoj odluci, te pravilnom primjenom materijalnog i procesnog prava donijeti na zakonu zasnovanu odluku.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić